

Україна без бар'єрів. Як пояснити дитині, що таке інвалідність.

ЯК ПОЯСНИТИ ДИТИНІ, ЩО ТАКЕ ІНВАЛІДНІСТЬ?

Неправильно

- ✗ Інвалід
- ✗ Людина з обмеженими можливостями
- ✗ Людина з особливостями
- ✗ Людина з особливими потребами
- ✗ Каліка
- ✗ Людина з нюансами
- ✗ Особлива людина
- ✗ Неповноцінний
- ✗ Неповносправний
- ✗ Недієздатний
- ✗ Страждає на інвалідність
- ✗ Інклюзивні люди
- ✗ Немічний
- ✗ Аномальний

Правильно

- ✓ Людина з інвалідністю
- ✓ Людина з фізичними / сенсорними / психічними / інтелектуальними / ментальними порушеннями
- ✓ Людина з порушеннями опорно-рухового апарату
- ✓ Людина з порушеннями рухової функції

БЕЗБАР'ЄРНОСТІ — ЦЕ ...

По-перше, розмовляючи з дитиною на тему інвалідності, насамперед варто враховувати її вік та запит, – які саме питання вона вам ставить.

По-друге, з дитиною слід бути чесними: якщо ви не знаєте відповіді на запитання, так і скажіть, пообіцявши повернутись до цієї теми пізніше. По-третє – коли ви говоритимете про інвалідність, потрібно використовувати правильну лексику та пояснювати дитині, чому ті чи інші слова є некоректними, а інколи навіть образливими. Коректну термінологію ви можете знайти у довідника безбар'єрності <https://bf.in.ua/glossary/>

Інколи батьки бояться починати розмову, бо не знають, що саме говорити. Однак для таких бесід не потрібні енциклопедичні знання. Достатньо навчити основним принципам толерантності. А це розуміння, що всі люди в світі різні, і насправді це неймовірно цікаво – спостерігати за нашою несхожістю та дізнаватись, як живуть ті чи інші люди. А по-друге, рівне ставлення, яке базується на повазі, а ніяк не на почутті жалю чи страху.

Простими словами можна пояснити про деякі форми інвалідності чи порушення.

Наприклад, дівчинка Таня має порушення слуху, це – її відмінність, як-от у тебе веснянки на носі. Таня спілкується жестовою мовою і якщо ти хочеш з нею поговорити, можеш вивчити якісь фрази та слова, щоб вона тебе зрозуміла. Або говори чіткіше, щоб вона могла прочитати по твоїх губах.

Дайте дитині зрозуміти, що відмінні риси людини/дитини – не перепона для спілкування. Навпаки, це можливість дізнатись щось нове й цікаве.

Найкраще, що ви можете зробити, – не стояти на заваді спілкуванню своїх дітей з дітьми з інвалідністю, якщо їм цікаво і вони хочуть дружити, а відразу допомагати і навчати толерантному ставленню.

Навчіть дитину бачити в людині насамперед особистість, а в інвалідності просто одну з ознак: «Ось ти світловолосий, кароокий, любиш музику та шоколад, граєш на фортепіано, а Сашко – брюнет, він обожнює пастилу, читати комікси, і він користується кріслом колісним».

І найважливіше – не намагайтесь налякати дитину та не вигадуйте якихось нісенітниць, які впливатимуть на її ставлення до дітей/людей з інвалідністю. Якщо, наприклад, дитина бешкетує і ви розумієте, що вона може травмуватись, найгірше, що ви можете зробити, – гримнути на неї та сказати, що з такою поведінкою «вона стане інвалідом та опиниться у візку». Такі емоційні фрази можуть вплинути на ставлення дитини до людей з інвалідністю. В такому випадку краще буде сказати, що через необачну поведінку вона може травмуватись і їй буде боляче, але не залякуйте дітей людьми з інвалідністю ні в якому разі.

Дітям потрібно обов'язково пояснювати причину та наслідок незвичної поведінки іншої дитини, наприклад, із розладом аутистичного спектра. Інакше вони усе сприйматимуть спрощено: «Не такий, значить над ним можна познуватися, посміятися». Діти можуть не розуміти, що якимсь їхнє слово чи жарт можуть сильно нашкодити дитині з РАС.

А взагалі, у дітей набагато менше стереотипів, порівняно з дорослими. І якщо не говорити їм нісенітниць на зразок «ти підхопиш інвалідність, доторкнувшись до дитини в кріслі колісному», вони не поширюватимуть ці міфи далі, а значить – не боятимуться спілкуватись.

І повторюємо правило №2 ще раз: **у розмові з дітьми будьте максимально щирими**. Якщо ви чогось не знаєте, не бійтесь сказати про це дитині і разом провести, наприклад, дослідження – почитати інтерв'ю, тематичні книги, як-от книгу про розмаїття та рівність «Світ без меж» Анастасії Степули чи подивитись ролики про те, як живуть люди з інвалідністю в Україні.

Більше про спілкування без бар'єрів та складові безбар'єрності можна дізнатися у «Довіднику безбар'єрності» за посиланням <https://bf.in.ua/>